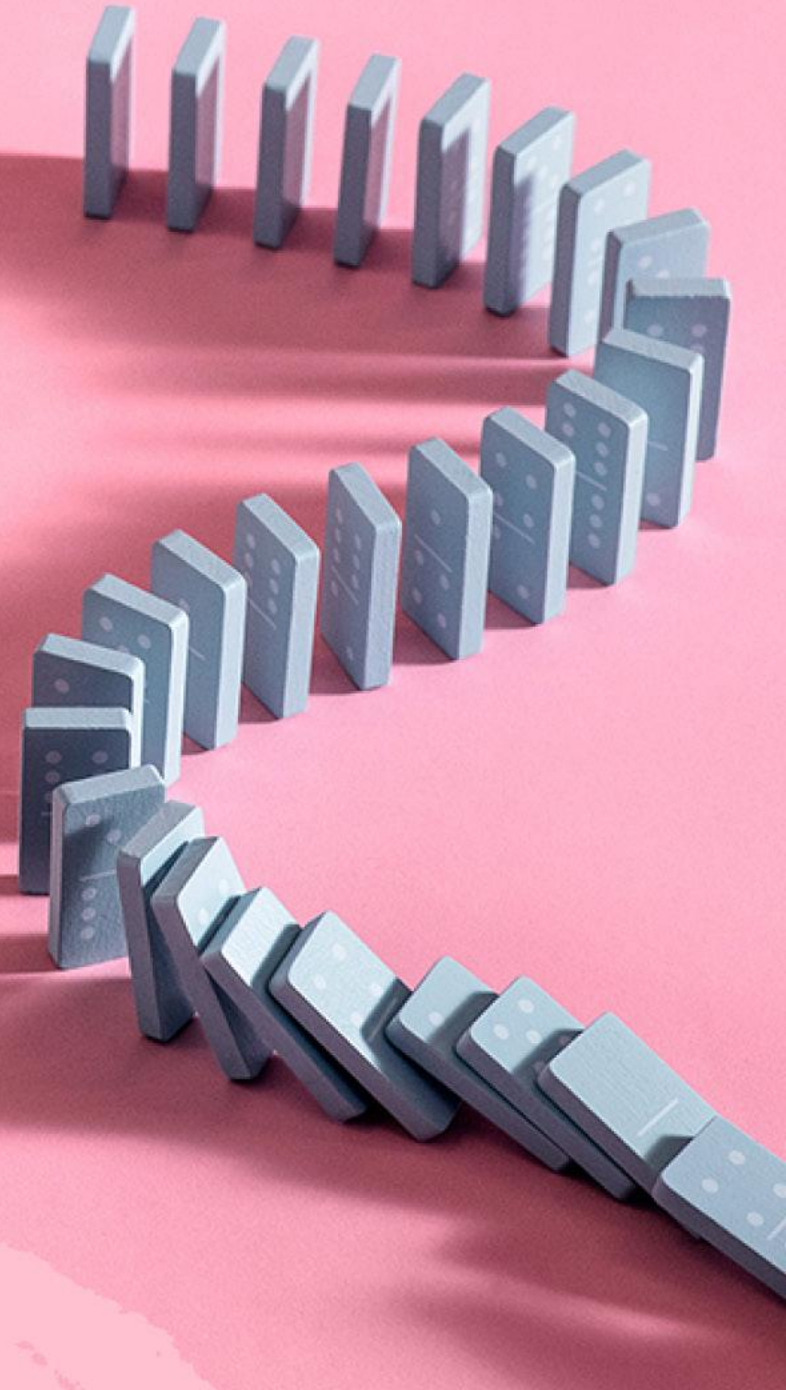
KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Kuntaliiton näkemys

Talousvaliokunnan kuuleminen 10.11.2026

HE 203/2026 vp laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eeva-Riitta Högnäs, johtava juristi

Terveiset hankintalain muutosten tiimellyksestä

- Talous- ja henkilöstöhallinnon sidosyksikköpalveluita järjestetään uudelleen: kilpailutuksia, omaa tuotantoa, uusia kumppanuuksia
- Toteutus edellyttää kuukausien valmistelua ja kuukausien neuvottelua
- Palvelut kannattavaa siirtää tilikauden vaihteessa
- Noin kolmas palveluntuotantovuosi on kivuton
- Uudelleen järjestelyt valmiita -28-29

Hankintatietovaranto edellyttää ostolaskutietojen toimittamista 1.8.2028 alkaen

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Terveiset EU:n hankinta-asetuksesta

EU:n komission esittämä hankinta-asetus sisältää velvoitteita jäsenmaiden hankintatietovarannoille.

Suomen hankintatietovarannon teknisen toteutuksen kanssa tulisi odottaa varmuutta EU:n teknisille edellytyksille kaksinkertaisen työn välttämiseksi.

Neuvottelut valmiit Q4/2027.

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Mistä hankintatietovarannossa on kyse?

Kyseessä ei ole läpihuutojuttu kunnalle

- Kunnissa on 6 miljoonaa ostolaskua / vuosi
  - Pääosa kunnista julkaissut ostolaskutietojaan, muttei tässä muodossa
  - Pilotissa kokeiltiin vain osa tietovarannon edellyttämästä toteutuksesta
  - HE:n mukaan 10 miljoonassa laskussa on 300 miljoonaa tuoteriviä
- Laskuille tulee viime kädessä kunnan toimesta:
  - Lisätä kilpailutustunnus
  - Poistaa henkilötiedot
  - Jättää toimittamatta salassa pidettävät tiedot
- Tietovarannon edellyttämät järjestelmämuutoskustannukset 10-50 000 e
  - Lisäksi kunnan oma työ
  - Lisäksi toimittajien järjestelmäkulut
- HE:n mukaan kustannukset kuntakentälle ainakin 12 milj. euroa kertaluonteisia ja 12 milj. euroa jatkuvia
  - ➢ **10 milj. euron kertarahoitus kunnille ja hyvinvointialueille päättämättä**

Lausuntokierroksen palautteita ei ole huomioitu

Mikkelin kaupunki:
”Tuoterivitasolla raportoitavien tietojen käyttötarkoitus ja hyödyt jäävät esityksessä epäselviksi ja kyseenalaiseksi aiheutuvaan työmäärään nähden. Onko nykyisessä julkisen talouden heikossa tilanteessa perusteltua käyttää jo valmiiksi niukkoja resursseja tällaiseen työhön, kun kuntalaisten peruspalveluiden tuotannosta joudutaan hakemaan jatkuvasti säästöjä?”

Pälkäneen kunta:
”Pälkäneen kunnan näkemyksen mukaan laki laajentaisi selvästi kuntien nykyisiä raportointi-velvoitteita sekä aiheuttaisi merkittäviä muutostarpeita olemassa oleviin tietojärjestelmiin. Tällä hetkellä käytettävät järjestelmät eivät raportoi tuoterivitietoja, vaan tiedot on haettava suoraan laskulta.”

Hyvinkään kaupunki:
”Hankintalaki voimaan tullessaan pirstoo kuntien kirjanpidon ja maksu-liikenteen palvelut siten, että hankintatietovaranto-hankkeen toteutus vaarantuu samanaikaisen palvelujen uudelleen-järjestämisen vuoksi ja joka tapauksessa muutoksen kustannus kasvaa mittakaava- ja neuvottelu-voimaetujen pienenemisen vuoksi.”

Esityksen ongelmakohdat

- Samanaikainen valtava paine taloushallinnolle hankintalain uudistuksen vuoksi
  - Siirtymäajat epärealistiset ja ne tulisi edelleen vaiheistaa
- Kielto toimittaa henkilötietoja sekä tuoterivitietojen toimittaminen
  - Henkilötiedot ja liikesalaisuudet sijaitsevat tuoteriveillä
  - Tuoterivitiedoista eivät hyödy hankintayksiköt eivätkä tarjoajat, koska jäävät salatuiksi
- Valtiokonttorin roolitus
  - Voiko julkisuuslain arviointivelvoitteesta poiketa?
  - Valtiokonttorin oikeus säätää määräyksillä tarkennuksia huolestuttaa
    - Valtiokonttori ei ole lainsäätäjä; uusien velvoitteiden säätäminen kyseenalaista
- Hyötyarviot eivät pidä paikkansa
- Teknisesti pienhankinnat jäävät tunnistamatta ja näyttävät kilpailuttamattomilta, vaikka lain mukaan niitä ei tule kilpailuttaa

Kuntaliiton ratkaisuehdotukset

- Rahoituksen on katettava uuden tehtävän aiheuttamat kustannukset, sekä kertaluonteiset että jatkuvat
- Tuoterivitietojen toimittamisvelvoitteen poisto ja Valtiokonttorin asetuksenantovaltuuden rajaus kriittisiä
- Vaihtoehtoisesti uusi siirtymäaika tuoterivien toimittamisvelvollisuudelle kahden vuoden päähän
  - Ensin varmistettava:
    - Tietojärjestelmämuutosten toteutus
    - Tiedonkulku tapahtuu oikein
    - Muutosjohtaminen organisaatioissa on toteutunut
  - Samalla voisi toteuttaa muutoksia laskutuskäytäntöihin
- Siirtymäaikojen mahdollistettava jousto
  - In house -uudistus kyettävä toteuttamaan ensin hallitusti

KUNTALIITTO Kommunförbundet

Kiitos. Tack.

Eeva-Riitta Högnäs
Johtava juristi
eeva-riitta.hognas@kuntaliitto.fi
+358 41 506 3414

CC BY

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi